

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 29.9.2010
KOM(2010) 525 lõplik

2010/0279 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**euroalal esinevate ülemääraste makromajanduse tasakaalunihete korrigeerimiseks
võetavate täitemeetmete kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Kriisi puhkemisel osutus suurte makromajanduse tasakaalunihete tekkimine, sealhulgas laialdaste ja kestvate hälvete ilmnemine konkurentsivõime suundumustes, Euroopa Liidule ja eriti eurole väga kahjulikuks. Kriisieelsetel aastatel soodustasid väikesed rahastamiskulud vahendite väärpaigutamist sageli vähem otstarbekalt, mis toitis mõnedes liikmesriikides mittejätksuutlikku tarbimist, kinnisvaramulli ning välis- ja sisevõla kogunemist. Seepärast on oluline töötada välja uus struktureeritud menetlus ebasoodsate makromajanduslike tasakaalunihete ennetamiseks ja korrigeerimiseks kõikides liikmesriikides.

Oma teatises ja aruandes „EMU@10 – majandus- ja rahaliidu edusammud ja ülesanded pärast kümnet tegutsemisaastat“¹ pakkus komisjon välja ulatusliku poliitilise tegevuskava eesmärgiga parandada majandus- ja rahaliidu toimimist. Komisjon rõhutas eriti vajadust laiendada majandusjärelevalvet, mis võimaldaks tuvastada makromajanduse tasakaalunihked juba varajases staadiumis ja kohe nende suhtes midagi ette võtta. Süvendatud järelevalvet peeti eriti põhjendatuks väliskonkurentsivõime ja maksebilansi valdkonnas, kus pärast euro kasutuselevõttu olid tekkinud liikmesriikide vahel märgatavad lahknevused. Selleks et neid probleeme käsitleda, leppis eurorühm 2008. aasta juulis kokku, et euroalal hakatakse konkurentsivõime arengusuundi regulaarselt läbi vaatama ning see töö on olnud viljakas.

Euroopa 2020. aasta strateegias on sätestatud kaugelepürgiv ja kõikehõlmav strateegia, millega soovitakse edendada ELi majanduse arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat kasvu. Strateegias kehtestatakse kriisist saadud kogemuse põhjal uut moodi lähenemisviisi Euroopa nõrkade külgede tugevdamiseks seoses makrorahanduslike ja struktuursete probleemide järelevalvega. Arvestades majanduse ja rahanduse tihedat seotust euroala sees ja nende mõju ühisvaluutale, kutsutakse Euroopa 2020. aasta strateegias üles töötada euroala jaoks välja spetsiifiline poliitikaraamistik, et korrigeerida suuremaid makromajanduse tasakaalunihkeid². Sellest vaatevinklist on tarvis õigusaktides sätestatud mehhanismi, et jälgida makromajanduse tasakaalunihete põhjuseid ning tagada vajaduse korral asjakohaste parandusmeetmete võtmine. Eriti tähtis on, et ennetavad ja parandavad meetmed oleksid omavahel seotud, et vältida tarvidust majanduse valuliku kohandamise järele, kui tasakaalunihked on väljunud kontrolli alt.

2. HUVIDATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE TULEMUSED

Lisaks pakiliste vajaduste täitmiseks rakendatud hädapärastele meetmetele reageeris komisjon enneolematu ulatusega kriisi olukorras kiiresti, esitades kaugelepürgiva, kuid siiski realistliku reformikava. See sõnastati kahes teatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule, mis avaldati vastavalt 12. mail ja 30. juunil 2010. Valides suhtluskanaliks avalikud õiguslikud dokumendid, näitas komisjon innukalt üles oma kindlat tahet astuda liikmesriikide, Euroopa Parlamendi ja kõigi teiste huvitatud isikutega dialoogi, pakkudes samal ajal välja praktilisi meetmeid.

---

¹ European Economy nr 2/2008, Euroopa Komisjon, majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat.

² Komisjon on varem korduvalt märkinud, et euroalal oleks tarvis majandust sügavamalt ja ulatuslikumalt kooskõlastada, sealhulgas oma euroala käsitlevas 2009. aasta aruandes ning teatises „EMU@10 – majandus- ja rahaliidu edusammud ja ülesanded pärast kümnet tegevusaastat.“

Oma 12. mai 2010. aasta teatises määratles komisjon mitmesambalise lähenemisviisi majanduspoliitika paremaks kooskõlastamiseks. Teatises rõhutati vajadust võtta täielikult tarvitusele kõik ELi toimimise lepingu kohaselt võimalikud järelevalvehendid. Vajaduse korral tuleb olemasolevaid vahendeid muuta ja täiendada. Teatises kutsuti üles stabiilsuse ja kasvu paktist kinnipidamise karmistamisele ja majandusjärelevalve laiendamisele. Selle saavutamiseks tehti ettepanek kehtestada nn Euroopa poolaasta, et liikmesriikidel oleks abi majanduspoliitika varajasest kooskõlastamisest Euroopa tasandil. Samuti sätestati teatises põhimõtted, mis peaksid tugevdama euroala liikmesriikides kindlat kriisiohjamise raamistikku. Üldiselt käis enamik ettepanekuid ELi kui terviku kohta, ent euroala suhtes tuleb kohaldada rangemaid eeskirju.

Vahepeal pinged finantsturgudel kasvasid ning 9. mail 2010 otsustati ECOFINi erakorralisel istungil luua komisjoni ettepanekul Euroopa stabiliseerimismehhanism ning lepiti kokku kindlas kohustuses eelarved kiiremini konsolideerida, kus selleks on põhjust.

30. juunil 2010 võttis Euroopa Komisjon vastu ajakohastatud teatise, milles ta määratles üksikasjalikumalt 12. mai teatises sätestatud majandusjärelevalve põhimõtted. Teatises keskenduti rakendamise ja jõustamise küsimustele. Selles rõhutati, et EL vajab riikide makromajanduse tugevamat järelevalvet, mis hõlmaks kõiki majanduspoliitika olulisi valdkondi. Makromajanduse tasakaalunihkeid tuleb vaadelda koos eelarvepoliitika ja majanduskasvu edendavate reformidega Euroopa 2020. aasta strateegia raames. Teatises osutati, et tõhustatud järelevalve peaks olema nn Euroopa poolaasta alus ning leiti, et sellega peavad kaasnema sanktsioonid, et ennetada ELi ja euroala finantsstabiilsust ohustada võivaid ületamisi või neid korrigeerida. Seoses eelarvepoliitikaga tuleks tugevdada stabiilsuse ja kasvu pakti nii ennetuslikku kui ka paranduslikku osa. Samuti esitati üldine kava liikmesriikide vaheliste makromajanduse tasakaalunihete korrigeerimiseks.

Komisjon aitas eespool nimetatud teatistega kaasa majanduse juhtimise töökonna tööle; nimetatud töökond loodi Euroopa Ülemkogu märtsiistungil ning selle tööd juhib Euroopa Ülemkogu eesistuja. Töökond tunnistas, et tasakaalunihked on eriline probleem, eriti euroala liikmete jaoks. Tunnistati vajadust jälgida makromajanduslikku arengut põhjalikumalt väikese hulga võtmenäitajate abil, ennekõike häiremehhanismi kaudu. Kokkuvõttes nõustuti, et makromajanduse järelevalve peab toimima paralleelselt stabiilsuse ja kasvu pakti kohase eelarvejärelevalvega.

Euroopa Ülemkogu jälgis töökonna tööd tähelepanelikult. Esmased töösuunad toodi välja Euroopa Ülemkogu 17. juuni järeldustes, milles lepiti kokku tulemustabeli väljatöötamises mittejätkusuutlike või ohtlike suundumuste varajaseks tuvastamiseks. Euroopa Ülemkogu 16. septembri 2010 järeldustes väljendati heameelt uue makrojärelevalve raamistiku väljatöötamise üle, mis võimaldab mittejätkusuutlikke konkurentsivõime hälbeid ja tasakaalunihkeid jälgida ja neid õigel ajal korrigeerida.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Valminud ennetus- ja parandusmehhanism makromajanduse tasakaalunihete käsitlemiseks koosneb kahest määruse ettepanekust. Esimeses ettepanekus kavandatakse ülemäärase tasakaalunihke menetlus ning teises keskendutakse sellega seotud täitemeetmetele. Käesolevas seletuskirjas on kirjeldatud mõlemat ettepanekut.

Esimeses ettepanekus esitatakse kava luua raamistik makromajanduse tasakaalunihete, sealhulgas konkurentsivõime halvenemise suundumuste tuvastamiseks ja nende käsitlemiseks.

Niisugusena täiendab see riikide makromajanduse struktuurse järelevalve menetlust, mis on sätestatud Euroopa 2020. aasta strateegias.

Ülemäärase tasakaalunihke menetlus on majanduse järelevalve menetluses täiesti uus element. See hõlmab tasakaalunihke riskide regulaarset hindamist, sealhulgas häiremehhanismi, ja eeskirju, mille eesmärk on võimaldada parandusmeetmete rakendamist, kui ebasoodsad makromajanduse tasakaalunihked laienevad väljapoole eelarvepoliitika raame. Ülemäärase tasakaalunihke menetlust kohaldatakse kõikide liikmesriikide suhtes.

Järelevalve esimeseks elemendiks on häiremehhanism, mille eesmärk on tuvastada liikmesriigid, kus makromajanduse tasakaalunihked võivad olla problemaatilisel tasemel. Häiremehhanism koosneb tulemustabelist (artikkel 3), mida toetab hindamisanalüüs. Tulemustabel on kavandatud niiviisi, et see oleks läbipaistev, suhteliselt lihtne ja majandusteooriale tuginev. Selleks kasutatakse teatavat hulka näitajaid eesmärgiga tagada majanduse eri osades tekkivate tasakaalunihete õigeaegne tuvastamine. Nende näitajate kogum peab olema piisavalt suur selleks, et hõlmata kõiki võimalikke suuremate tasakaalunihete juhtumeid ning tagada, et see oleks küllaldaselt tundlik tuvastamiseks tasakaalunihked juba varajases staadiumis. Tulemustabel koostatakse mitme näitaja põhjal iga liikmesriigi kohta.

Läbipaistvuse ja usaldusvääruse suurendamiseks kehtestatakse iga näitaja jaoks häirekünnised, mis tehakse teatavaks. Mõnede näitajate puhul on künnised sümmeetrilised: nende abil tuvastatakse muutuja nii ülemäära suur kui ülemäära väike väärtus. Samas on siiski oluline silmas pidada, et nimetatud näitajatesse ei tohiks suhtuda kui poliitilistesse eesmärkidesse ega vahenditesse. Näiteks võib jooksevkonto puudujääki 3 % pidada vastuvõetavaks lähenemisetapis olevas riigis, kelle investeerimisvajadused on suured, kuid mitte arenenumas riigis, kelle elanikkond vananeb kiiresti. Seega tuleks neid künniseid vaadelda suunavate väärtustena, millest hindamisel juhinduda, kuid neid ei tohiks tõlgendada mehaaniliselt; neile tuleks lisada majandusolukorra hinnang ja riigispetsiifiline eksperdihinnang.

Komisjon avaldab tulemustabeli näitajad, nende väärtused ja aluseks olevad meetodid eraldi dokumendis, et tagada häiremehhanismi toimimise täielik läbipaistvus. Tulemustabeli sisu võib aja jooksul muutuda vastavalt makromajanduse stabiilsust ähvardavate ohtude muutumisele või andmete parema kättesaadavuse korral. Võimalike näitajate hulka arvatakse kõige tõenäolisemalt nii välis- kui sisenäitajaid. Välise tasakaalunihke tuvastamist hõlbustaksid välispositsiooni (nt jooksevkonto ja välisvõlg) ning hinna- või kulukonkurentsivõimet (nt reaalsed kehtivad vahetuskursid) käsitlevad meetmed. Sisenäitajate (nt era- ja avaliku sektori võlg) kasutamine on põhjendatud sellega, et välised tasakaalunihked põhinevad alati mingitel sisemistel tasakaalunihetel. Sisenäitajate jälgimine on ka iseenesest õigustatud, kuna sisemised tasakaalunihked võivad kajastuda negatiivselt ka teistes liikmesriikides, eriti finantskriisi levimise kaudu. Koos katavad need näitajad suurt osa sellest, mida on tarvis võimalike tasakaalunihete esialgseks hindamiseks ja analüüsimiseks.

Komisjon avaldab tulemustabeli regulaarselt ning lisab selle juurde oma aruande, milles selgitatakse näitajate võimalikke vasturääkivusi (artikkel 4). Kogu olemasoleva teabe põhjal koostab komisjon nimekirja sellistest liikmesriikidest, kus arvatakse olevat tasakaalunihke tekkimise oht. Olukorra arutamine nõukogus ja eurorühmas õigel ajal võimaldab komisjonil saada liikmesriikidelt asjakohast tagasisidet ning tagada komisjoni kaalutluste läbipaistvus. Pärast arutelusid viib komisjon läbi riigispetsiifilise analüüsi nendes liikmesriikides, kus häiremehhanism viitab võimalikule tasakaalunihkele või selle tekke ohule (artikkel 5).

Olukorra põhjalik analüüs tähendab seda, et kindlaksmääratud liikmesriigis uuritakse üksikasjalikult olukorra tekkepõhjuseid. Vajaduse korral võib lisaks analüüsile teha kontrollkäike vastavasse liikmesriiki. Arvesse võetakse Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu varajasi hoiatusi või soovitusi ning samuti analüüsitava liikmesriigi poliitilisi kavatsusi, mis kajastuvad tema stabiilsus- ja lähenemisprogrammis ning riiklikus reformikavas. Komisjoni põhjaliku analüüsi alusel on võimalik saada kolm erinevat tulemust, nagu on sätestatud artiklites 6 ja 7:

- Kui makromajanduse tasakaalunihkeid ei peeta probleemseks, teeb komisjon ettepaneku edasisi meetmeid mitte rakendada.
- Kui komisjon on pärast olukorra põhjalikku analüüsi seisukohal, et makromajanduse tasakaalunihke (või selle tekke oht) on olemas, soovib ta nõukogul võtta vastu vajalikud ennetavad soovitused asjaomasele liikmesriigile kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 121 lõikega 2. Kooskõlas majanduspoliitika üldsuunistega ja sõltuvalt tasakaalunihke olemusest võivad ennetavad soovitused käsitleda mitmesse eri poliitikavaldkonda liigitatavaid ülesandeid.
- Kui olukorra põhjalik analüüs viitab konkreetses liikmesriigis suurtele või majandus- ja rahaliidu nõuetekohast toimimist ohustavatele tasakaalunihetele, võib nõukogu komisjoni soovitusel ning kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 121 lõikega 4, võtta vastu soovitused, milles tehakse teatavaks ülemäärase tasakaalunihke olemasolu ning soovitatakse vastaval liikmesriigil võtta määratud tähtaja jooksul parandusmeetmeid ning palutakse esitada oma poliitilised kavatsused parandusmeetmete kavas. Liikmesriikidele, kus esineb ülemäärane tasakaalunihke ülemäärase tasakaalunihke menetluse mõistes, avaldataks teiste liikmesriikide poolt suuremat survet. Ülemäärase tasakaalunihke menetlust käsitlevad soovitused tuleks avalikustada; need peaksid olema üksikasjalikumad ja ettekirjutavamad kui artiklis 6 sätestatud ennetavad soovitused. Olenevalt tasakaalunihke olemusest võivad ettekirjutused käsitleda neid aspekte eelarve-, palga-, makrostruktuuri ja makrotasandi usaldatavuse poliitikas, mis on riigiasutuste kontrolli all.

Pärast ülemäärase tasakaalunihke menetluse alustamist on kõnealune liikmesriik kohustatud vastu võtma kindla aja jooksul artikli 8 kohase parandusmeetmete kava, milles kehtestatakse poliitikameetmete rakendamise seotud tegevuskava. Parandusmeetmete kava peaks näitama kõnealuse liikmesriigi otsustavust töötada selle nimel, et oma tasakaalunihet korrigeerida. Kahe kuu jooksul pärast parandusmeetmete kava esitamist hindab nõukogu seda komisjoni aruande alusel. Kui nõukogu peab kava rahuldavaks, võtab ta komisjoni ettepanekul vastu otsuse selle kinnitamiseks. Juhul kui parandusmeetmete kavaga ettenähtud meetmed, mida on rakendatud või kavas rakendada, või mille rakendamise ajakava peetakse soovitude täitmiseks ebapiisavaks, palub nõukogu komisjoni ettepaneku alusel liikmesriigil oma parandusmeetmete kava uue tähtaja jooksul muuta. Ülemäärase tasakaalunihke menetlus on paindlik, kuna see peaks võimaldama nõukogul kehtestada menetlusekohaste soovitude esitamisel sobiv tähtaeg, mille puhul võetakse arvesse tasakaalunihete ulatust ja pakilisust ning seda, kuidas olukorda on poliitikameetmetega võimalik muuta. Erinevalt eelarvepoliitikast, ei ole mitte kõik poliitikafoovad riigi valitsuse otsese kontrolli all, kui on tarvis korrigeerida tasakaalunihet. Veelgi enam, olenevalt nende iseloomust, võivad parandusmeetmed avaldada tasakaalunihetele mõju viiteajaga. Näiteks 2008. aasta kriisile eelnenud kümne aasta jooksul suurenesid erinevused euroala liikmesriikide konkurentsipositsiooni ja maksebilansi näitajate vahel püsivalt. Konkurentsivõime ja maksebilansi tasakaalunihete korrigeerimine nõuab märkimisväärseid muutusi suhtelistes hindades ja kuludes ning nõudluse ja pakkumise ümberjaotamist suletud sektori ja

ekspordisektori vahel. Paljude euroala liikmesriikide majandust mõjutab tööjõu- ja tooteturu suhteline jäikus, mis võib asjakohaste reformide puudumisel korrigeerimisperioodi suure tõenäosusega pikendada. Komisjon jälgib kõigil juhtudel parandusmeetmete rakendamist asjaomastes liikmesriikides, kes peavad artikli 9 kohaselt esitama korrapäraselt eduaruandeid. Kui majandusolud muutuvad, võib soovitusi ülemäärase tasakaalunihke menetluse kohta komisjoni soovitusel muuta.

Nõukogu teeb komisjoni soovitusel järelduse, kas kõnealune liikmesriik on soovitatud parandusmeetmeid rakendanud või mitte. Artiklis 10 on sätestatud selle hindamise tingimused. Kui nõukogu otsustab, et kõnealune liikmesriik on asjakohaseid meetmeid rakendanud, peatatakse ajutiselt menetlus. Peatamine tähendab, et liikmesriik teeb parandusmeetmete rakendamisel rahuldavaid edusamme. Samas võib makromajanduse tasakaalunihete tegelik korrigeerimine võtta tublisti aega, kuna viiteaeg parandusmeetmete rakendamise ja nende tegeliku mõjumise vahel võib olla pikk. Asjaomane liikmesriik peab esitama perioodilisi aruandeid ja tema suhtes teostatakse järelevalvet, kuni ülemäärase tasakaalunihke menetlus on realselt lõpetatud.

Lõppkokkuvõttes aitab parandusmeetmete järjekindel ja edukas rakendamine tasakaalunihet korrigeerida. Nagu sätestatud artiklis 11, lõpetatakse ülemäärase tasakaalunihke menetlus siis, kui nõukogu on jõudnud komisjoni soovitusel järeldusele, et ülemäärast tasakaalunihet liikmesriigis enam ei esine.

Kui kõnealune liikmesriik ei ole asjakohaseid meetmeid rakendanud, siis ülemäärase tasakaalunihke menetlus tema suhtes jätkub. Nõukogu peab vastu võtma läbivaadatud soovitusel parandusmeetmete võtmiseks ning kehtestama uue tähtaja, mis on tõenäoliselt lühem. Euroala liikmesriikide puhul võib jõustamismehhanism viia lõppkokkuvõttes sanktsioonideni, mida on kirjeldatud määruses euroalal esinevate ülemääraste makromajanduse tasakaalunihete korrigeerimiseks rakendatavate täitemeetmete kohta. Kui tasakaalunihete järelevalvega seoses esitatud soovitusi piisavalt ei järgita, võidakse ka seda pidada raskendavaks asjaoluks eelarveolukorra hindamisel vastavalt stabiilsuse ja kasvu paktile, kuna see loob teineteist võimendavat sünergia eri poliitikasuundade rakendamisel.

Teises määruse ettepanekus käsitletakse täitemeetmeid makromajanduse ülemääraste tasakaalunihete korrigeerimiseks. Sellega täiendatakse käesolevat ülemäärase tasakaalunihke menetluse määrust ning selles keskendutakse jõustamisele euroala liikmesriikides. Määruses sätestatakse, et kui liikmesriik ei täida korduvalt nõukogu soovitusi makromajanduse ülemääraste tasakaalunihete korrigeerimiseks, peab ta maksma iga-aastast trahvi, kuni nõukogu on veendunud, et parandusmeetmeid on rakendatud. Korduv mittetäitmine tähendab nõukogu soovitusel täitmatajätmist uueks tähtajaks, mis on kehtestatud vastavalt määruse (...) artikli 10 lõikele 4. Lisaks peab liikmesriik maksma iga-aastast trahvi ka siis, kui ta jätab korduvalt nõukogule ja komisjonile esitamata parandusmeetmete kava, milles esitatud meetmed on nõukogu soovitusel järgimiseks piisavad. Sellisel juhul tähendab korduv mittetäitmine rahuldava parandusmeetmete kava esitamata jätmist uueks tähtajaks, mis on kehtestatud vastavalt määruse (...) artikli 8 lõikele 2. Ähvardav iga-aastane trahv loob euroala liikmesriikidele vajaliku stiimuli soovitusel täita või koostada rahuldav parandusmeetmete kava, isegi pärast seda, kui esimene trahv on juba makstud.

Selleks et tagada liikmesriikide võrdne kohtlemine, peab trahv olema kõigile euroala liikmesriikidele ühesuurune: 0,1 % vastava liikmesriigi eelneva aasta SKPst. Üldjuhul teeb komisjon ettepaneku nõuda trahvi selle suurimas sätestatud summas ning see ettepanek loetakse vastuvõetuks juhul, kui nõukogu pole kümne päeva jooksul pärast seda, kui komisjon

on oma ettepaneku vastu võtnud, otsustanud kvalifitseeritud häälteenamusega vastupidiselt. Nõukogu võib komisjoni ettepanekut muuta, otsustades selle üle ühehäälselt vastavalt aluslepingu artikli 293 lõikele 1.

Nõukogu võib komisjoni ettepanekul võtta vastu otsuse trahv tühistada või vähendada selle summat. Komisjon võib teha sellise ettepaneku pärast liikmesriigi põhjendatud taotluse hindamist ning sanktsiooni tühistamise aluseks olevate tõendite leidmine oleks liikmesriigi ülesanne. Komisjon võib teha samasuguse ettepaneku erakorraliste majandusolude korral, mis on määratletud stabiilsuse ja kasvu paktis (määrus (EÜ) nr 1467/97).

Nõukogu otsuste vastuvõtmisel niisuguste trahvide kohta osalevad ainult need nõukogu liikmed, kes esindavad liikmesriike, mille rahaühik on euro. Hääletamisel ei võeta arvesse selle nõukogu liikme häält, kes esindab liikmesriiki, mida hääletamisel olev otsus puudutab.

Käesoleva ettepanekuga ettenähtud trahvide näol on tegemist aluslepingu artiklis 311 osutatud muu tuluga. Vastavalt stabiilsuse ja kasvu pakti (määrus 1467/97) paranduslikus osas kehtestatud praktikale jaotatakse see tulu nende liikmesriikide vahel, kelle rahaühik on euro ning kelle suhtes ei kohaldata ülemäärase tasakaalunihke menetlust määruse (...) tähenduses ja kelle suhtes ei kohaldata ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust määruse (EÜ) nr 1467/1997 tähenduses, proportsionaalselt nende osale nõudeid täitvate liikmesriikide üldises kogurahvatulus.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

euroalal esinevate ülemääraste makromajanduse tasakaalunihete korrigeerimiseks võetavate täitemeetmete kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 136 ja artikli 121 lõiget 6,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Aluslepingu kohaselt peaks liikmesriikide majanduspoliitika ELi sisene kooskõlastamine hõlmama kinnipidamist stabiilsete hindade, riigi rahanduse ja majanduse usaldusväärsuse ning tasakaalustatud maksebilansi juhtpõhimõtetest.
- (2) On vaja tugineda majandus- ja rahaliidu toimimise esimese kümne aasta jooksul saadud kogemustele.
- (3) Eelkõige tuleks laiendada liikmesriikide majanduspoliitika järelevalvet enamatele valdkondadele kui eelarvejärelevalve, et ennetada makromajanduse ülemäära tasakaalunihet ning aidata sellistel liikmesriikidel, kus selline tasakaalunihet esineb, töötada välja parandusmeetmete kava enne, kui kõrvalekalded suurenevad. Majandusjärelevalve raamistikku tuleks laiendada paralleelselt eelarvejärelevalve tugevdamisega.
- (4) Et aidata selliseid tasakaalunihkeid korrigeerida, on vaja õigusaktides üksikasjalikult sätestatud menetlust.
- (5) On asjakohane täiendada aluslepingu artikli 121 lõikes 3 ja 4 osutatud mitmepoolset järelevalvet konkreetsete eeskirjadega makromajanduse tasakaalunihete tuvastamiseks, ennetamiseks ja korrigeerimiseks. See menetlus peaks olema integreeritud iga-aastasessse mitmepoolse järelevalve tsüklisse.

---

³ ELT C , , lk .

- (6) Määruse (EL) nr [...]..⁴ paremaks jõustamiseks tuleks kehtestada trahvid eurot rahaühikuna kasutatavatele liikmesriikidele juhuks, kui nad ei täida korduvalt soovitusi ülemääraste makromajanduse tasakaalunihete korrigeerimiseks.
- (7) Makromajanduse tasakaalunihked võivad põhjustada avaliku sektori tulude ja kulude liigset kõikumist kogu majandustsükli vältel, mis mõjutab avaliku sektori statistikat ja moonutab eelarve planeerimiseks ja otsuste vastuvõtmiseks vajalikku üldpilti. Moonutatud suundumustel põhinevad ebasobivad eelarvepoliitilised valikud võivad nõrgestada ja ka ohustada riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Eelarvega seotud ja muud makromajanduslikud tasakaalunihked võivad üksteist võimendada, kui neid ei jälgita, ja võimalik, et ka ohustada majandus- ja rahaliidu nõuetekohast toimimist. Seepärast peaks eurot rahaühikuna kasutatavate liikmesriikide eelarvedistsipliini tugevdamist toetama makromajanduse tasakaalunihete korrigeerimise süsteem.
- (8) Kui liikmesriik jätab korduvalt täitmata nõukogu soovitused võtta ülemääraste makromajanduse tasakaalunihete suhtes meetmeid, tuleks seda üldjuhul karistada iga-aastase trahviga, kuni nõukogu on veendunud, et liikmesriik on võtnud tema soovitude järgimiseks parandusmeetmeid.
- (9) Samuti tuleks liikmesriiki üldjuhul karistada iga-aastase trahviga, kui ta ei täida korduvalt nõuet koostada nõukogu soovitude täitmiseks parandusmeetmete kava, kuni nõukogu on veendunud, et liikmesriik on esitanud sellise kava, milles on nõukogu soovitusi piisavalt arvesse võetud.
- (10) Selleks et tagada liikmesriikide võrdne kohtlemine, peaks trahv olema kõigile eurot rahaühikuna kasutatavatele liikmesriikidele ühesuurune: 0,1 % vastava liikmesriigi eelneva aasta sisemajanduse koguproduktist (SKP).
- (11) Menetlus trahvide kohaldamiseks selliste liikmesriikide suhtes, kes ei võta makromajanduse tasakaalunihete korrigeerimiseks tõhusaid meetmeid, tuleks üles ehitada nii, et trahvi kohaldamine sellise liikmesriigi suhtes oleks reegel mitte erand.
- (12) Kogutud trahvisummad tuleks jaotada selliste eurot rahaühikuna kasutatavate liikmesriikide vahel, kelle suhtes ei kohaldata ülemääraste tasakaalunihete menetlust ja kellel ei ole ülemäärast eelarvepuudujääki.
- (13) Käesolevas määruses sätestatud trahvide kohaldamist käsitlevate üksikotsuste vastuvõtmise õigus tuleks anda nõukogule. Osana liikmesriikide majanduspoliitika kooskõlastamisest, mida tehakse nõukogus vastavalt aluslepingu artikli 121 lõikele 1, on kõnealused üksikotsused nende meetmete lahutamatud järeelmeetmed, mille nõukogu on vastu võtnud vastavalt aluslepingu artiklile 121 ning määrusele (EL) nr [...]..⁴.
- (14) Kuna käesolev määrus sisaldab määruse (EL) nr [...]..⁴ tõhusa rakendamise üldeeskirju, tuleks see vastu võtta aluslepingu artikli 121 lõikes 6 nimetatud seadusandliku tavamenetluse kohaselt.
- (15) Kuna liikmesriikide tasandil ei ole võimalik luua piisavalt tõhusat makromajanduslike tasakaalunihete tuvastamise ja ennetamise raamistikku, sest liikmesriikide vahel on tihedad kaubandus- ja finantssidemed ning riiklik majanduspoliitika mõjutab liitu ja euroala tervikuna, ning seda on lihtsam saavutada ELi tasandil, võib EL võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu

---

⁴ ELT L [...], [...], [...].

lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Samas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus kaugemale sellest, mis on vajalik seatud eesmärgi saavutamiseks.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse trahvisüsteem makromajanduse tasakaalunihete tõhusaks korrigeerimiseks euroalal.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse eurot rahaühikuna kasutavate liikmesriikide suhtes.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse määruse (EL) nr [.../...] artiklis 2 sätestatud mõisteid.

Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:

- „erakorralised majandusolud“ – asjaolud, mille puhul valitsemissektori eelarvepuudujäägi ületamist võrreldes kontrollväärtusega käsitatakse erandlikuna aluslepingu artikli 126 lõike 2 punkti a teises taandes ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1467/97⁵ sätestatu kohaselt.

Artikkel 3

Trahvid

1. Nõukogu määrab komisjoni ettepanekul iga-aastase trahvi, kui:
  - (1) kooskõlas määruse (EL) nr [.../...] artikli 7 lõikega 2 ja artikli 10 lõikega 4 on kehtestatud kaks järjestikust tähtaega ning nõukogu jõuab seejärel kooskõlas kõnealuse määruse artikli 10 lõikega 4 järeldusele, et asjaomane liikmesriik ei ole ikka võtnud soovitatud parandusmeetmeid, või kui
  - (2) kooskõlas määruse (EL) nr [.../...] artikli 8 lõikega 1 ja artikli 8 lõikega 2 on kehtestatud kaks järjestikust tähtaega ning nõukogu jõuab seejärel kooskõlas kõnealuse määruse artikli 8 lõikega 2 järeldusele, et asjaomane liikmesriik on esitanud jälle ebapiisava parandusmeetmete kava.

Otsus loetakse nõukogus vastuvõetuks juhul, kui nõukogu ei ole kümne päeva jooksul pärast komisjoni poolt otsuse vastuvõtmist otsustanud seda kvalifitseeritud häälteenamusega tagasi lükata. Nõukogu võib ettepanekut muuta vastavalt aluslepingu artikli 293 lõikele 1.

2. Komisjoni ettepanekul kehtestatava iga-aastase trahvi suurus on 0,1 % vastava liikmesriigi eelneva aasta SKPst.

---

⁵ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6.

3. Erandina lõikest 2 võib komisjon erakorraliste majandusolude korral või asjaomase liikmesriigi põhjendatud taotlusel, mis on esitatud komisjonile kümne päeva jooksul pärast lõikes 1 osutatud nõukogu järelduste vastuvõtmist, teha ettepaneku vähendada trahvi suurust või trahv tühistada.

4. Juhul kui liikmesriik on tasunud teatava kalendriaasta trahvi ning nõukogu jõuab seejärel kooskõlas määruse (EL) nr [...] artikli 10 lõikega 1 järeldusele, et liikmesriik on selle aasta jooksul rakendanud soovitatud parandusmeetmeid, tagastatakse selle aasta eest tasutud trahv liikmesriigile *pro rata temporis*.

Artikkel 4

Trahvist saadud tulude jaotamine

Käesoleva määruse artikli 3 kohaselt kogutud trahvisummad arvatakse aluslepingu artiklis 311 osutatud muude tulude hulka ning jaotatakse proportsionaalselt nende osale nõudeid täitvate liikmesriikide üldises kogurahvatulus selliste eurot rahaühikuna kasutatavate liikmesriikide vahel, kelle suhtes ei kohaldata ülemäärase tasakaalunihke menetlust määruse (EL) nr [...] tähenduses ja kellel ei ole aluslepingu artikli 126 lõike 6 kohast ülemäärast eelarvepuudujääki.

Artikkel 5

Hääletamine nõukogus

Artiklis 3 sätestatud meetmete üle otsustamisel hääletavad ainult need nõukogu liikmed, kes esindavad selliseid liikmesriike, kelle rahaühik on euro, ning nõukogu ei võta arvesse asjaomast liikmesriiki esindava nõukogu liikme häält.

Eelmises lõigus osutatud nõukogu liikmete kvalifitseeritud häälteenamus määratakse kindlaks vastavalt aluslepingu artikli 238 lõike 3 punktile a.

Artikkel 6

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav liikmesriikides vastavalt aluslepingutele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja